

Rapport Forprosjekt Tørrskodd til Nidaros

Bakgrunn:

Da pilegrimsledene ble anlagt i forbindelse med 1000-års jubileet av Trondheim i 1997, var et viktig prinsipp at ledene skulle følge gamle ferdselsveier. Ledene i Trøndelag går delvis gjennom vått og krevende terreng som er mer utsatt for ustabil vær i vandrings sesongen enn resten av ledene i Norge. Dette medfører større slitasje på stinettet, og større utfordringer for vandrere. Ledene blir lett gjørmete og glatte, og leder som går over myr blir i enkelte områder utilgjengelige. Når det i tillegg er bratt og ulendt i enkelte områder blir de siste dagsetappene til Pilegrimsmålet i Trondheim for enkelte en lite positiv avslutning på vandringen. Noen velger alternative ruter som påfører ytterligere slitasje på ikke tilrettelagt sti. I noen områder gjelder dette sårbare myrområder som er verdifulle biotoper for dyre og planteliv.

Forprosjektet «Tørrskodd til Nidaros» var et interkommunalt samarbeidsprosjekt på tvers av kommuner i Trøndelag som har pilegrimsleder i sin kommune. Prosjektet hadde som mål å opparbeide et nettverk med kommuner, pilegrimssentre og andre aktører, deriblant frivillige organisasjoner i Trøndelag som kunne bidra til et hovedprosjekt. Hovedprosjektet skulle ha som overordnet mål å oppgradere Pilegrimsledene i Trøndelag fram mot Nasjonaljubileet i 2030 gjennom koordinering av spillemiddelsøknader. Hovedprosjektet var tenkt å vare i 3 år.

Hovedprosjektet skulle også ha som mål å samkjøre oppgraderingen av merking, skjøtsel og infrastruktur for de siste 3-5 dagsetappene til Trondheim langs pilegrimsledene. Dette for å løfte infrastrukturen (spesielt underlaget) i de sårbare områdene til samme standard som resten av landet. Prosjektet skulle også utforme en langsiktig tiltaksplan som skal systematisere søknadsprosessen for spillemidler i de aktuelle kommunene.

Nidaros Pilegrimsgård tok på seg koordineringsarbeidet og det ble omsøkt tilskudd for å dekke merarbeid og noe reise/møtekostnader for deltakere i prosjektet. Det ble tildelt 70 000 kroner fra Trøndelag Fylkeskommune til gjennomføring av forprosjektet.

Resultater:

Prosjektet har sammenfattet en oversikt over stikvaliteten på de 3-5 siste dagsetappene langs Gudbrandsdalsleden (Fra Meldal- Trondheim), Langs St. Olavsleden (Stjørdal - Trondheim) og langs Kystpilegrimsleia, (Indre Fosen- Trondheim). Østerdalsleden er i stor grad utarbeidet som en «villmarksled» og brukere av denne vil være beredt på områder med litt mer krevende terreng enn på de andre ledene. Vi har derfor ikke valgt å foreslå tiltak på Østerdalsleden i denne omgang.

[Stiplanen](#) (vedlegg 1) redegjør for mangler i infrastrukturen langs de ulike etappene.

Sammen har prosjektgruppen vurdert hvor det er størst behov for utbedring av ledene for at vandrere skal komme seg tørrskodd til Trondheim. Til sammen er det 17 områder vi mener

bør prioriteres. Her er det også avmerket behov for benker, rasteplasser osv, men det er stikvaliteten som har vært grunnlaget for prioriteringene.

Aktiviteter

Det har vært avholdt 4 Arbeidsmøter

Det har vært avholdt arbeidsmøter og befaringer for de individuelle pilegrimsledene, mellom pilegrimssenter, kommuner og frivillige organisasjoner som benyttes som merkemannskap. Pilegrimssentrene har en oversikt over de frivillige organisasjoner som kunne inkluderes i et hovedprosjekt.

Prosjektorganisering:

Prosjektet har forutsatt et godt samarbeid mellom pilegrimssentrene i Trøndelag; Pilegrimssenter Smøla, Pilegrimssenter Stiklestad, Pilegrimssenter Dovrefjell og Pilegrimssenter Trondheim. Nettverket er etablert og samarbeider godt fra tidligere.

Pilegrimssenter Trondheim ved Nidaros Pilegrimsgård har ledet og organisert forprosjektet, og hatt ansvar for koordinering av samarbeidet mellom pilegrimssentrene, utarbeide materiale for stikartlegging, gjennomføring av workshop for utarbeidelse av stiplan, kart og prioriteringsforslag og utarbeidelse av prosjektrapport.

Etablering av prosjektorganisasjon

Det er blitt gjennomført 4 møter og en workshop der stiplan ble utarbeidet og lagt inn i kart, og der prioriteringer ble bestemt.

Det er de ulike Pilegrimssentrene som selv har kontakt med kommuner og frivilligrupper i sine respektive kommuner. Det har vært gjennomført møter med berørte kommuner fra samtlige pilegrimssentre i forprosjektet.

Forprosjektets resultater oppsummert

Forprosjektfasen har gitt begrenset tid til forankring av prosjektet i de samarbeidende organisasjonene. Pilegrimssentrene jobber godt sammen også i andre sammenhenger og deler entusiasmen over de felles oppgavene vi forvalter. Entusiasmen farget forprosjektet til å begynne med. Det må likevel legges til at spillemiddelordningen, som krever at kommunene selv står som søker, gjør koordineringsarbeidet nesten umulig for prosjektgruppen. Forprosjektet konkluderer med at det ikke er tilrådelig at det etableres et hovedprosjekt i drift av et samarbeid mellom de regionale pilegrimssentrene for koordinering av spillemiddelsøknader.

Erfaring fram til i dag har vist at pilegrimsledene ikke er tilstrekkelig forankret i de ulike kommunene til at de skal bli prioritert over andre lokale prosjekter som krever spillemiddelsøknad. Pilegrimssentrene vurderer derfor at dette koordineringsprosjektet er noe prematurt, da det gjenstår i de fleste kommuner å forankre pilegrimsleden i kommunale planverk. Det gjenstår å inngå formelle treparts-samarbeidsavtaler med fylkeskommunen og pilegrimssenter for vedlikehold og utvikling av pilegrimsledene i flere kommuner. Dette er en tydelig målsetning i langtidsplanen for Pilegrimssatsningen fra 2019-2037.

Det har også tatt for lang tid å fullføre forprosjektet noe som har medført utålmodighet for de sentrene som kontinuerlig arbeider med utbedring av ledene. Dette skyldes blant annet manglende ressurser ved Nidaros Pilegrimsgård til å sette av nødvendig tid ut over tildelte midler.

Vi anbefaler at det opprettes et eget prosjekt, som har utbedring av ledenes infrastruktur i Trøndelag som hovedmål, uavhengig av spillemidler. Koordinering av spillemiddelsøknader framstår som en tungvint modell om målet er en systematisk utbedring av ledene de siste dagsetappene inn til Trondheim. Hadde prosjektgruppen selv hatt tilgang til midler, for eksempel gjennom et avsatt fond for opparbeiding av stinettet kunne oppgaven vært løst på kort tid. Når det er kommunene som må søke, vil det jo være avgjørende hvilke prioriteringer kommunene på vegne av sine innbyggere har til enhver tid. Noe prosjektgruppen hverken bør bruke mye ressurser til å påvirke, eller har kapasitet til å involvere seg i.

Tidsplan

Det var avsatt 6 måneder til gjennomføring av prosjektet. Det har krevd mer tid og forprosjektet avslutter i juni 2024, et år etter tildeling.

Økonomi

Prosjektleder har hatt kontorplass på Nidaros Pilegrimsgård og økonomi har blitt ført gjennom Pilegrimsgårdens økonomisystemer og ved bruk av pilegrimsgårdens regnskapsfører. Budsjettet ble etter oppstart justert noe da tildeling ble noe mindre enn omsøkt. I stedet for å bruke tid på innhenting av ytterligere kapital ble prosjektet nedskalert noe.

Regnskap

Prosjektet har holdt seg innenfor tildelte økonomiske rammer og regnskap ligger vedlagt rapporten. (Vedlegg3)

Avsluttende kommentar

Prosjektet har innhentet et kunnskapsgrunnlag som brukes for videreutvikling av Pilegrimsledene i Trøndelag. Synliggjøringen av nødvendige tiltak i en levende kartløsning opplever vi som en enkelt og effektivt arbeidsverktøy. På bakgrunn av kartleggingen ser vi behovet for en systematisk utbedring av ledene i vår region. På tross av at prosjektgruppen ikke ønsker å gå videre med dette som et hovedprosjekt, ønsker vi å oppfordre Trøndelag Fylkeskommune til å finne alternativ prosjektfinansiering for å løfte og styrke pilegrimsledene i Trøndelag. Pilegrimsstatistikken rapporterer om årlig vekst, og leden må utbedres for å for å tåle den økte trafikken som vil komme i årene framover.

Prosjektgruppen er positiv til å involveres i framtidig prosjekt for utbedring av ledene om dette realiseres.

Vedlegg:

Vedlegg 1 - [Stiplanen i kartformat](#) (google maps)

Fremhever områdene som har behov for tiltak.

Vedlegg 2 – Stikartlegging (excel)

Gir en sammenhengende beskrivelse av stistandarden de siste 3 – 5 dagsetappene til Trondheim langs St. Olavsleden, Gudbrandsdalsleden og Kystpilegrimsleia.